

ספרי' – אוצר החסידים – ליונאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

אחרון של פסח, ה'תשכ"ט

חלק ד – יוצא-לאור לש"פ קדושים, מבה"ח אייר, ה'תשע"ד

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וארבע לבריאה

שנת השבעים להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלוי"צ ז"ל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ קדושים, מבה"ח אייר הבעל"ט — הננו מוציאים לאור חלק רביעי ואחרון מהתוועדות אחרון של פסח ה'תשכ"ט, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לימים ראשונים דחג הפסח, חלק שני לשבת חול המועד פסח וחלק שלישי לימים אחרונים דחג הפסח).

*

בתור הוספה — ארבעה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות קודש", שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

אסרו חג הפסח, ה'תשע"ד
שנת השבעים להסתלקותהילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2014 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5774 • 2014

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס "ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות בנימין בן חדוה ומשפחת פדרמן ולזכות אמם חדוה בת לאה רייזל

מ. אף שהזמן הוא מוגבל, מצד הענין דספירת העומר, יש ענין נוסף שצריכים לדבר אודותיו — בנוגע לד' כוסות.

ובהקדם המוזכר לעיל (סכ"ג) שד' הכוסות דאחרון של פסח קשורים עם משיח, כי, ד' הכוסות הם כנגד ד' לשונות של גאולה שנאמרו ביצי"מ, והרי גם בנוגע לגאולה העתידה נאמרו ד' לשונות של גאולה (וכידוע שהחילוק ביניהם הוא ע"ד החילוק בין ד' פעמים "אמת" שלפני "עזרת" ושל אחרי "עזרת")²³⁸, ולכן, כשם שכנגד ד' לשונות של גאולה שביצי"מ תיקנו ד' כוסות, ברור הדבר שגם לאחרי הגאולה העתידה יהיו ד' כוסות.

יש לומר בדרך אפשר שזהו הטעם למנהג הטוב והנכון לשנות ד' כוסות באחרון של פסח שקשור עם הגאולה העתידה.

וכאן המקום להוסיף ביאור בהמדובר לעיל²³⁹ אודות דברי רבינו הזקן בשו"ע²⁴⁰ "הד' כוסות תקנו חכמים כנגד ד' לשונות של גאולה האמורים בפ' וארא, והוצאתי וגאלתי ולקחתי והצלתי", שכותב שד' הלשונות "אמורים בפ' וארא", ואעפ"כ מביא אותם בסדר שונה מסדר הכתוב¹⁶⁰: "והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי", ונתבאר טעם הדבר ע"פ קבלה וחסידות.

אמנם, הן אמת שענינו של רבינו הזקן הוא כשמו²⁴¹ — "שניאור", שני אור, האור של נגלה דתורה והאור של פנימיות התורה (תורת החסידות), כפי שנעשים דבר אחד (כשם שכתבת השם "שניאור" בשטרות צריכה להיות בתיבה אחת), ולכן יש מקום לבאר ששינוי הסדר הוא בהתאם להמבואר בפנימיות התורה, אבל אעפ"כ, כיון שמדובר כאן אודות ענין שנאמר (לא בתניא או בלקוטי תורה, אלא) בשולחן ערוך, שענינו הוא ביאור פסקי ההלכות עם הטעמים בקצרה (כמבואר בהקדמת בני הגאון המחבר), בהכרח שענין זה יתבאר גם — ולכל לראש — ע"פ נגלה, ואח"כ יש להוסיף ולהמתיק הענין גם ע"פ קבלה וחסידות (וכמו שבפירוש רש"י מבארים לכל לראש פשוטו של מקרא, ואח"כ ניתוסף ביאור גם ע"פ יינה של תורה).

ובפרט שסדר ד' לשונות של גאולה שמביא רבינו הזקן בשו"ע (והוצאתי וגאלתי ולקחתי והצלתי) הובא גם בפ"י הרשב"ם על המשנה

238) ראה ר"ד ליל אחש"פ (בעת (הסעודה) תשכ"ז ס"ד (תו"מ חמ"ט ע' 333).

239) שיחת ליל ב' דחג הפסח ס"כ (לעיל ע' ... ואילך). וש"נ.

240) או"ח סתע"ב סי"ד.

241) ראה תו"מ חנ"א ע' 459. וש"נ.

בפרק ערבי פסחים²⁴², ובנוגע להרשב"ם, הרי אף שלמד גם קבלה, ברור הדבר שפירושו הוא ע"פ נגלה.

מא. הביאור ע"פ נגלה — בהקדם בירור גדר דין הסיבה, אם הוא פרט ותנאי במצות אכילת מצה ושתיית ד' כוסות, או מצוה כללית בפני עצמה, להראות הנהגה דרך חירות, ואכילת המצה ושתיית היין הם פרטים במצות הסיבה (והנפק"מ²⁴³ להלכה למעשה²⁴⁴ — האוכל מצה ללא הסיבה, אם חייב לחזור ולברך "על אכילת מצה"²⁴⁵ כשחוזר ואוכל בהסיבה).

וכאן מבאר רבינו הזקן ענין הסיבה כפי שהיא פרט ותנאי באכילת מצה ושתיית היין — "לפי שכל דברים אלו הם זכר לגאולה ולחירות, שהד' כוסות תקנו חכמים כנגד ד' לשונות של גאולה האמורים ב'פ' וארא", שתוכנה הוא גאולת ויציאת בנ"י ממצרים (משא"כ להטעמים שהם "כנגד ד' כוסות של פרעה .. ד' מלכיות .. ד' כוסות של פורענות וכו'"¹⁵⁹), שאינם שייכים ליצי"מ).

ועוד זאת, שכל כוס שייך גם לענין מיוחד שבשבילו תקנו כוס פרטי זה, ובהתאם לכך קובע רבינו הזקן את סדר ד' הלשונות²⁴⁶: כוס ראשון של קידוש היום, שהוא זכר ליצי"מ — כנגד "והוצאתי". כוס שני שאומר עליו ההגדה, סיפור יצי"מ באריכות ובפרטיות — כנגד "וגאלתי", שבהמשך לזה נתבאר גודל הנסים והמופתים דיצי"מ. כוס שלישי שמברך עליו ברכת המזון, שיש בה הודי' על התורה — כנגד "ולקחתי גו'", דקאי על מ"ת. וכוס רביעי ששייך בעיקר לגאולה העתידה — כנגד "והצלתי", בלשון סתמי, כמו פרטי הגאולה העתידה ש"לא ידע

242) פסחים צט, ב.

243) דברי הגאון הרג"צובי, שבכל ענין צ"ל חילוק להלכה (ראה גם תו"מ חל"ה ע' 77 הערה 77).

244) נוסף על הנפק"מ בנוגע להסברת הדבר — שאם שאם הסיבה היא תנאי במצה ויין, יש צורך למצוא מקור לכל פרט בפ"ע (מצה בפ"ע ויין בפ"ע) שחייב בהסיבה, משא"כ אם הסיבה היא מצוה כללית.

245) אבל בנוגע לברכת הנהנין — בודאי אינו צריך לחזור ולברך.

246) ע"פ גירסת המדרש (ב"ר שבהערה 159) שהובאה ברשב"ם, כפי שמצויין במ"מ לשו"ע* — מדרש, ולא ירושלמי (שבהערה

159)** כיון שבירושלמי (ששם הסדר הוא כמו בכתוב) לא נחית לענינו הפרטי של כל כוס בשייכות לענינים שנאמרים עליו, כבמדרש הנ"ל.

(* שצויינו ע"י רבינו הזקן או ע"י אחיו, ובכל אופן — ע"י בר"סמכא (ראה "ספרי ההלכה של אדה"ז" — ביבליוגרפי' (להר"י ש"י מונדש"ין) ב"מבוא" ע' כ ואילך).
 (** אף שלכאורה מוטב לציין לירושלמי, שע"פ כללי הפוסקים ה"ה קרוב יותר להלכה, שנקרא בשם ש"ס (כלשון הגמרא (חגיגה י"ד, רע"א): "מש"ס לש"ס"), משא"כ מדרש ששייך יותר לאגדה.

אדם איך יהי' עד שיהיו⁷⁷ — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס²⁴⁷ בלקו"ש ח"א ע' 14 ואילך.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר, שצריכים כבר להתפלל ערבית כו', ולכן ישתו עתה כוס רביעי, ויהי' "לשנה הבאה בירושלים" (והורה שיכריזו "לשנה הבאה בירושלים", ואח"כ הורה לכפול ההכרזה ג"פ, כמו בהכרזה "קול מבשר מבשר ואומר")].

* * *

מב. בהמשך להאמור לעיל שכל הענינים של ימות המשיח תלויים במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות, הרי זה נוגע גם לענין ד"פרזות תשב ירושלים"²⁴⁸, שגם במשך זמן הגלות צריכה להיות עבודת כל אחד מישראל בהפצת עניני ירושלים — יראה שלם²⁴⁹ — בכל מקום שבו נמצא.

והרי האמת היא שכל אחד מישראל הוא ירא שמים, וכידוע דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר²⁵⁰ במענה לשאלה מדוע כותב על כל אחד את התואר "איש ירא אלקים" (אי"א), שכל אחד מישראל בפנימיות נפשו הוא ירא אלקים. — אצל רוב בני"י אין זה בגלוי כ"כ, אבל ברור הדבר שבפנימיות הרי זה בשלימות אצל כל אחד מישראל, ויש כו"כ שאצלם הרי זה גם כחיצוניות ובגלוי.

ועוד ענין בזה:

ע"פ המבואר באגה"ת²⁵¹ ש"נהגו עכשיו כל החרדים לדבר ה' להרבות מאד מאד בצדקה" (כיון שאין לנו כח לתעניות וסיגופים כו'), הנה כדי שיוכלו להרבות בצדקה צריכים בני"י ריבוי פרנסה, וכדי שלא יכלבל לקביעות עתים לתורה שצ"ל מתוך מנוחת הנפש, יש צורך בפרנסה טובה מתוך הרחבה — "פרזות גו".

ואף שנמצאים עדיין בגלות, יכול להיות גם בגלות מעמד ומצב של הרווחה, באופן שתנוצל לעניני אלקות ויהדות הקשורים עם הנשמה, וכידוע הפתגם²⁵² שענין הגלות הוא רק בנוגע לגוף, אבל לא בנוגע לנשמה.

ובזה נכלל גם שלילת כל הבלבולים, גם מאינם יהודים, אע"פ

(250) סה"ש תש"ד ע' 115. וראה גם תו"מ ח"א ע' 3. וש"נ.

(251) ספ"ג.

(252) ראה סה"ש תרפ"ז ע' 169. וש"נ.

(247) בשילוב שיחת ש"פ שמיני שנה זו.

(248) זכר' ב, ח.

(249) ראה בר' פנ"ו, יו"ד. הובא בתור"ה

הר — תענית טז, א.

שבבלבולים אלו אינם אלא נסיון לבחון ולגלות את התקשרותו של יהודי עם הקב"ה מנהיג העולם, וכאשר יהודי מראה תוקף אמיתי, אזי מתבטל המנגד ומפסיק לבלבל, ועד לאופן ש"גם אויביו ישלים אתו"²⁵³, "זה הנחש"²⁵⁴, שיוכל להתנהג באופן ד"פרזות תשב".

ולדוגמא: כשמישהו רוצה שיהודי יעזוב מקום מושבו — צריך לדעת שזהו רק נסיון, ולכן, אין לו להתפעל מזה, אלא להתחזק בבטחונו בה', מתוך ידיעה שכאן נמצא ביתו, בית-הכנסת וישיבה שלו וכו', וכאשר הגוי יראה שהיהודי מתכוין לכך באמת, והולך בכחו של הקב"ה, להיותו עבד ה', ויש בו "חלק אלקה ממעל ממש" — אזי "כהמס דונג מפני אש גוי"²⁵⁵, ומפסיק לבלבלו כו', וע"ד שהגרגשי פנה והלך מארץ ישראל²⁵⁶.

וענין זה קשור ותלוי במיוחד בנשי ישראל, שכל אחת מהן היא עקרת הבית — כפי שרואים בפועל, ובפרט בארה"ב, שכאשר האשה אומרת בתקיפות שרצונה להשאר במקום שבו חייתה עם ילדי' במשך כמה שנים, ובו נמצאים כל עניני צדקה וחסד שלה, אזי מתמלא רצונה כו', וביכלתה לפעול ולהשפיע גם על הילדים כו'.

ולכן, יש לנשים תפקיד נוסף — שעליהן מוטלת עיקר האחריות להבטיח שהשכונות ישארו של בניי ("אידישע"), ויתוסף בהם באופן ד"פרזות תשב", מתוך מנוחה, ועי"ז ימשיכו ויגלו ביאת משיח צדקנו בהקדם.

ועאכ"כ בנוגע לארץ הקודש, ששם בודאי צריכה להיות ההנהגה באופן של תקיפות כו', וכמשנ"ת במאמר²⁵⁷ בפירוש הכתוב²⁵⁸ "מלכי צבאות ידודון ידודון ונות בית תחלק שלל", שכל האומות שמתנכלים לבניי — "ידודון ידודון" (יתנדו וישלכו מתוך א"י), "ונות בית", שקאי על כנסיי שהיא אשה להקב"ה, "תחלק (את) שלל(ם)".

וההתחלה בזה — לפעול על כל בניי שבארץ ישראל שיהיו בכחי' "נות בית", "איזוהי אשה כשרה כל שעושה רצון בעלה"²⁵⁹.

וסוכ"ס פועלים — באופן של שלום — "ונתתי שלום בארץ"²⁶⁰, וזוהי הכנה קרובה שבקרוב ממש תהי' אתחלתא דגאולה, ולאח"ז גאולה

(257) פ"ח (לעיל ע' ...).	(253) משלי טז, ז.
(258) תהלים סח, יג (ובפרש"י).	(254) ב"ר רפנ"ד.
(259) ראה תדבאר פ"ט. רמ"א אה"ע	(255) תהלים סח, ג.
סר"ס סט.	(256) פרש"י תשא לג, ב. לד, יא. וראה גם
(260) בחוקותי כו, ו.	לקו"ש חכ"א ע' 223 ואילך. וש"נ.

האמיתית והשלימה, ע"י משיח צדקנו, שילחם מלחמת ה' וינצח, ויקבץ נדחי ישראל, כיון שהוא "משיח בודאי"²⁶¹, בקרוב בימינו ממש.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "האָפּ קאַזאַק", באמרו, שנהוג לנגן ניגון זה באחרון של פסח²⁶².

לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה, חילק כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכאו"א מהנאספים מ"כוס של ברכה".

טרם צאתו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "כי בשמחה תצאו".]

262) ראה שיחת אחש"פ תשכ"ז הערה 148 (תו"מ חמ"ט ע' 368). וש"נ.

261) רמב"ם הלי' מלכים ספי"א.

הוספה

בייה, כ"ב סיון תשי"א
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר יהושע שי

שלום וברכה!

עס האָט מיך געפרייט צו הערן אַ גרוס פון אייך דורך הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר אלי' שי סימפסאָן, און אויך די טעג פון הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר שלום שי פּאַזנער:

איך האָף אַז איר וועט אויספּאָלגען דעם אַנזאַגען פון ד"ר צו אויסרוען זיך, און ווען איר וועט פּאָלגען דעם ד"ר אַ ביסל צייט, וועט איר זיין געזונט אַ לאַנגע צייט, און במילא דאַרפט איר ניט קוקען אויף דער רוה צייט, ווי אויף אַ דבר האבוד, סיי בנוגע צו תורה ותפלה און סיי בנוגע צו דעם עסק, נאָר ווי אויף אַ זאַך וואָס איר וועט פון דעם פּאַרדינען פיל מער שפעטער.

אויף אייער פּראָגע, האָב איך געענטפערט דורך הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מהו"ר פּאַזנער שי, אַז לויט מיין מיינונג דאַרפט איר ניט טראַכטן וועגען איבערגעבן יעצט דעם געשעפט, און בהיות אייער זון שי וועט יעצט אויף אַ געוויסע צייט – ווען דער לערנען אין ישיבה איז אין די פּאַר מאָנאַטן שוואַכער ווי אַלעמאָל – קאָנען אייך צוהעלפן אין דעם געשעפט, און ווען אייער זון וועט זיך איינטרייען אין די ביזנעס, וועט איר דאָן קאָנען נעמען אַ פולען רעסט לויט דער אַנווייזונג פון ד"ר, און ווען איר וועט זיך גוט אויסרוען, דאַרפמען האָפען אַז איר וועט האָבען געזונט און כח צו פירן די ביזנעס ווי נויטיג איז.

איך האָף צו הערן בשורות טובות פון אייער געזונט און פון אַלע אייערע בני בית שיחיו.

בברכת רפואה קרובה

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (פרידמן, תשס"ח).
מהו"ר יהושע: ווינטער.
אייער זון: יעקב קלמן.

[תרגום חפשי]

שמחתי לשמוע פ"ש ממנו ע"י הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכי מוה"ר אלי ש"י
סימפסאן, וגם בימים אלה מהרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכי מוה"ר שלום ש"י פאָזנער:

אקוה שימלא אחר הוראת הרופא לנוח, וכשיציית לרופא זמן קצר – יהי בריא זמן
רב, ולכן אין לו להסתכל על זמן המנוחה כדבר האבוד, הן בנוגע לתורה ותפלה והן בנוגע
לעסק, אלא כמו על דבר שירויח ממנו הרבה יותר בעתיד.

על שאלתו, עניתי ע"י הרה"ח הווי"ח אי"א נו"נ וכי מוה"ר פאָזנער ש"י, אשר לדעתי
אין לו לחשוב כעת אודות מסירת העסק, ובהיות שבנו ש"י יוכל עכשיו לזמן מסויים – כאשר
הלימוד בשיבה במשך חדשים אלה הוא חלש מתמיד – לעזור לו בעסק, הנה כאשר בנו
ייכנס לעסק יוכל אז לקחת את המנוחה המלאה לפי הוראת הרופא, וכאשר ינוח היטב יש
לקוות שיהי לו הבריאות והכח לנהל את העסק כדרוש.

אקוה לשמוע בשורות טובות אודות בריאותו ומכל בני ביתו שיחיו.

בברכת רפואה קרובה.

ב

ב"ה, י"ד מנחם אב ה'תש"א

ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ וכי מהורנ"ה ש"י

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו מיום ד' מני"א ות"ח על הבשורה טובה מהטבת מצב
בריאותו, כן יזכהו השי"ת להודיע בשורות טובות תכה"י, בגשמיות וברוחניות.
מה ששואל במכתבו שמציעים לו משרה מתו"ת להיות ממונה על הגובים
וכי, אלא שהעבודה בחדר שאינו מואר די צרכו ורק בעלעקטרי אבל הרופאים
מתירים לו זה, ושואל עצתי אם לקבל משרה זו,

הנה לדעתי שני חלקים בשאלה זו: א) אם יקבל המשרה – ולפי דעתי
נכון הוא. ב) ע"ד מקום עבודתו – ובזה מובטחני כי בהשתדלות הראוי יוכל
לסדר הדבר באופן שיהי מקום עבודתו מואר די צרכו, ובמילא לא יפעול על
העינים.

בברכה לבריאות הנכונה והסתדרות טובה

מ. שניאורסאהן

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (הילדסהיים, תשס"א).
מהורנ"ה: מהו"ר נפתלי הערץ מינקאָוויטש.

ג

[א' שבת תשי"ב]

ני"ב: בשאלתו בענין בריאות ... , אשר יש אומרים שיש לה אולקוס (אָלסער), ולכן הציעו לה רפואה חדשה שלע"ע אין הרופאים מודים בזה, הנה איני יודע למה להם לחפש דרכים ולעשות הבחינה על ... , ועתה הרי מרפאים האָלסער ע"י שמירה ודיעטא מסודרה בעניני אכוי"ש והעדר התרגשות הנערווין (ניט אויפרעגען זיך), אשר עי"ז הנה המצב הולך וטוב עד שמתרפאים. ובטח יתן להם הרופא הסדר בדיעטא. וכשתהי בטוחה **בחזקה** בהשי"ת שהוא, הרופא כל בשר, ירפאה וכן אשר הוא ית' מנהיג את כל עניניהם בהשגחה פרטית (וכמבואר עי"פ שיטת הבעש"ט) הנה היכולת בידה שלא להתרגש (ניט אויפרעגען זיך). ועי"י שני ענינים אלו הנה יוכל לבשר טובות בקרוב שהולכת ומתרפאת.

בשאלתו בענין ... שיש רופא מומחה אומר שצריך לעשות נתוח בנוגע לכף רגלה, הנה גם בזה, הרי בזמן האחרון מסתפקים בתקון המתאים של המנעלים, אשר כמה מעלות בזה לגבי נתוח, אלא שצריך לפנות לרופא היודע בענינים כאלו (הוא הנק' אָרטאָפֶד), ואפשר אין במחנו מומחה במקצוע זה, הרי בודאי יוכל לברר עי"י הרופא שבמחנו איפוא נמצא מומחה בעיירות הסמוכות לו. והשי"ת יברכם בבריאות הנכונה, אותו ואת ב"ב שיחיו.

ד

בי"ה, ה' ניסן תשכ"ד
ברוקלין.

מר בנימין זאב דוב שי' המכונה ד"ר זילינסקי.

שלום וברכה!

נעם לי להודיע ממכתב הרב החסיד מוה' ... , על דבר יחסו הטוב של מר אליו, קירוב הלב וכו', אשר אף שלכאורה אין מקום להביע תודה עבור קיום

ג

השלמה (מצילום האגרת) להנדפס באג"ק ח"ה אגרת אישפר. והיא אל הרה"ח הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצי"צ וכו' מוה"ר דובער שי' שוי"ב לוי"ן. נדפסה בתשורה (לוי"ן, תשס"ט). אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ז אגרת ו'תמו, ובהנסמך בהערות שם. בהשגחה פרטית (וכמבואר ע"פ שיטת הבעש"ט): ראה אג"ק ח"א אגרת צד. כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט) בהוספות סקע"ט ואילך. וש"נ.

ד

מהעתקה.

מצוה בכלל, וביחוד מצוה שיסודה מה שנאמר, ואהבת לרעך כמוך, אשר כלל גדול הוא בתורה,

בכל זה מקום להביע תודה ממני, על גודל הקורת רוח, שגרם על ידי האמור, נוסף על העיקר האמור לעיל, ועוד וגם זה עיקר, שבודאי גם זה הועיל בהצלחת הטפול הרפואי של מר.

ובדוגמת מאמר חכמינו ז"ל, שהנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו מתברך באחת עשרה, שמזה מובן שפרוטה זו (הבאה בפיוס) עצמה, גדולה "ועמוקה" יותר, ועל אחת כמה וכמה בטפולים רפואיים והצלחתם, הקשורים באמון של הזקוקים לרפואה וכו'.

וכמדומה שזוהי גם כן ממסקנות חכמת הרפואה החדשה – שהחלטת הזקוק לרפואה, להתרפא ולהיות בריא, אמונתו בהרופא וכו' – מועילים לפעולת הטפול וסממני הרפואה.

ויהי רצון אשר רבות בשנים יצליח מר לרפאות חולים, ומתוך בריאות עצמו שמחה וטוב לבב, והוספה בעניני תורתינו, עליי נאמר, רפאות תהי לשרך גוי' (משלי ג' ח).

בכבוד ובברכה לחג פסח כשר ושמח

מ. שניאורסאהן

שיסודה מה שנאמר, ואהבת לרעך כמוך, אשר כלל גדול הוא בתורה: קדושים יט, יח ובתו"כ ופרש"י.

מאמר חכמינו ז"ל, שהנותן פרוטה לעני . . והמפייסו כו': ב"ב ט, ב.

לעילוי נשמות

אבינו הרה"ח הרה"ת וכו' ר' **שלום דובער** ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת וכו' ר' **יהושע** הי"ד
נפטר כ"ה ניסן ה'תשכ"ח
אמנו מרת **פרידא** בת הרה"ח ר' **אלתר אליעזר** ע"ה
נפטרה ט' תמוז ה'תשי"ס
ליין

בתם מרת **רבקה** ע"ה **וואלבערג** בת הרה"ת ר' **שלום דובער** ז"ל
נפטרה ט"ו תמוז ה'תשנ"ה

ת. נ. צ. ב. ה.

ולזכות הורינו

הרה"ת ר' **משה חיים** וזוגתו מרת **שרה לאה** שיחיו **סאפאטשקינסקי**

נדפס על ידי ולזכות

בנם ובתם

הרה"ת ר' **יוסף יצחק** וזוגתו מרת **רבקה נעמי**
ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות

ליין

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה
בכל אשר יפנו בגשמיות וברוחניות
ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב